

Kinderopvang Special

Toepassing van de verlaagde kindratio in de groepsopvang (baby's en peuters)

De Vlaamse Regering verlaagt de maximale kindratio om de werkdruk in de kinderopvang te verlagen en de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang verder te ondersteunen. Organisatoren krijgen tijd tot 31 december 2026 om naar de nieuwe ratio te evolueren.

In deze kinderopvang special gaan we dieper in op **de verlaging van de maximale kindratio in de groepsopvang en de samenwerkende onthaalouders groepsopvang**.

Hoeveel kinderbegeleiders heb je nodig? Hoe kan je medewerkers aantrekken? Welke profielen kan je inzetten? We geven ook antwoord op een aantal veel gestelde vragen. We namen de inhoud uit de [snelfinformatie van 22 december 2023](#) over zodat je alle informatie over de ratio voor de groepsopvang in 1 document hebt.

Update 26 februari 2024: zie pagina 5.

Update 20 maart 2024: zie pagina 9

Inhoudstafel

De nieuwe ratio	2
De timing.....	3
De subsidies.....	3
Subsidies groepsopvang.....	3
groepsopvang Verhoging basissubsidie (trap1)	3
groepsopvang Bijkomende subsidies voor het verlagen van de kindratio	4
subsidies samenwerkende onthaalouders.....	4
Onkostenvergoeding samenwerkende onthaalouders.....	4
De profielen die groepsopvang kan inzetten om de kindratio te realiseren	5
Kinderbegeleider	5
Kinderbegeleider in een actief kwalificerend traject (AKT).....	5

Logistieke medewerker	6
Uitzondering: niet gekwalificeerde persoon	7
Veelgestelde vragen - algemeen.....	8
Veelgestelde vragen – logistieke medewerkers.....	9
Info en ondersteuning	11

DE NIEUWE RATIO

De kindratio is het maximaal aantal tegelijk aanwezige kinderen per aanwezige kinderbegeleider. De regels voor de kindratio gelden op locatieniveau.

Samenstelling van de leefgroep	Max. aantal kinderen per kinderbegeleider
Alleen baby's tot 12 maanden	5
Alleen kinderen vanaf 12 maanden	8
Gemengde leeftijdsgroepen	7
Tijdens het rusten	14, voorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> • max. 2 aansluitende uren • er zijn min. 2 kinderbegeleiders aanwezig

Dit verandert niet

- De maximale ratio wanneer de kinderen rusten: zie tabel hierboven
- De organisator mag gedurende **max. 30 dagen per kalenderjaar** een **niet-gekwalificeerde persoon** inschakelen voor de begeleiding van de kinderen. **Deze voorwaarden** moeten vervuld zijn:
 - Er is altijd een kinderbegeleider met een kwalificatiebewijs aanwezig in de leefgroep in kwestie.
 - De organisator meldt dit vooraf aan Opgroeien, met de motivatie waarom dit nodig is en hoe hij de kwaliteit van de kinderopvang garandeert.
- In groepsopvang kan een **organisator** een kinderbegeleider in een actief kwalificerend traject inzetten, als de organisator minstens **3 voltijdsequivalenten kinderbegeleiders met een kwalificatiebewijs heeft**. Er moet dan in de opvanglocatie steeds een gekwalificeerde kinderbegeleider aanwezig zijn.

DE TIMING

De opvang krijgt tijd tot 2027 om de nieuwe maximale kindratio in te voeren, maar kan deze al eerder toepassen. De gesubsidieerde organisatoren krijgen daarvoor vanaf 2024 de nodige subsidies.

Tijdens de overgangsperiode tot 2027 moet minstens de huidige ratio gerespecteerd worden:

- max. 8 kinderen per kinderbegeleider
- zodra er 2 of meer kinderbegeleiders aanwezig zijn in de locatie: max. 9 kinderen per kinderbegeleider
- tijdens **het rustmoment**: max. 14 kinderen per kinderbegeleider; voorwaarden:
 - max. 2 aaneensluitende uren;
 - er moeten 2 of meer kinderbegeleiders **in de locatie** aanwezig zijn die actief toezicht voorzien.

DE SUBSIDIES

SUBSIDIES GROEPSOPVANG

- De Vlaamse regering verbetert de leefbaarheid en de stabiliteit van **de groepsopvang met enkel een basissubsidie** door die te verhogen naar 3000 euro per plaats per jaar.
- Daarnaast voorziet de Vlaamse regering 118 miljoen euro per jaar om de verbetering van de kindratio te kunnen verwezenlijken. Deze subsidieverhoging is voorzien voor **iedere plaats met minstens de basissubsidie (trap 1)**. De basissubsidie zal stijgen met **1733,13 euro per plaats per jaar**. Dit gebeurt in twee delen.

GROEPSOPVANG VERHOOGING BASISSUBSIDIE (TRAP1)

Stap 1 - Verhoging van de basissubsidie voor de leefbaarheid en stabiliteit van plaatsen – voor groepsopvang met enkel basissubsidie

Om de leefbaarheid en stabiliteit van plaatsen met enkel basissubsidies (trap 1) te versterken en te ondersteunen wordt voor groepsopvang de basissubsidie allereerst verhoogd tot 3000 euro per plaats per jaar (verhoging van **1618,58 euro per plaats per jaar**). Door deze verhoging van de basissubsidie (trap 1) wordt de subsidie voor inkomenstarief (trap 2) - component leeftijd, met hetzelfde bedrag verlaagd.

Stap 2- 60% van het voorziene bedrag voor verbetering kindratio = inspanningsverbintenis – voor groepsopvang met basissubsidie en voor groepsopvang met subsidie inkomenstarief

Om een betere kindratio te kunnen realiseren wordt 60% van het voorziene budget toegekend in een bijkomende verhoging van de basissubsidie (Trap 1) van **1039,88 euro per plaats per jaar**. Deze verhoging geldt voor iedereen met een basissubsidie, dus ook voor wie subsidie voor inkomenstarief krijgt.

Samengevat betekent dit vanaf 1 januari 2024:

- Basissubsidie (trap 1) = 4039,88 euro (+1618,58 (verhoging T1) + 1039,88 (60% ratio))
- Subsidie inkomenstarief (trap 2), component leeftijd= 4392,22 euro (-1618,58 (compensatie verhoging T1))

GROEPSOPVANG BIJKOMENDE SUBSIDIES VOOR HET VERLAGEN VAN DE KINDRATIO

Stap 3 - 40% van het voorziene bedrag = resultaatsverbintenis

Organisatoren die in de overgangperiode (2024-2026) al volgens de nieuwe maximale ratio werken én dit ook kunnen aantonen zullen **een bijkomende subsidie (693,25 euro** per jaar per plaats waarvoor men basissubsidie krijgt) ontvangen.

In deze stap gaat het over een resultaatsverbintenis. Daarom kan de uitbetaling pas na afloop van het jaar uitbetaald worden, voor het eerst begin 2025. De manier waarop dit moet worden aangetoond, wordt begin 2024 vastgelegd in overleg met de sector.

Vanaf 1 januari 2027 zal deze bijkomende subsidie volledig opgenomen worden in de basissubsidie omdat iedere locatie vanaf dan zal moeten voldoen aan de nieuwe kindratio.

SUBSIDIES SAMENWERKENDE ONTHAALoudERS

Onthaalouders die in een groepsopvang samenwerkende onthaalouders actief zijn, werken in het statuut 'sui generis'. De **subsidierregels** zijn hetzelfde als bij de **gezinsopvang**.

ONKOSTENVERGOEDING SAMENWERKENDE ONTHAALoudERS

Voor de onthaalouders in het sui generis statuut is er een compensatie voor de lagere kindratio door een stijging van de **onkostenvergoeding vanaf 1 januari 2024 naar 28,15 euro** per volle dag/per kind.

Minister van financiën Van Peteghem bevestigde dat de onkostenvergoeding ook met deze verhoging volledig fiscaal is vrijgesteld.

DE PROFIELEN DIE GROEPSOPVANG KAN INZETTEN OM DE KINDRATIO TE REALISEREN

Met de bijkomende subsidies kan je kinderbegeleiders aanwerven om de lagere ratio te bereiken.

Het is de bedoeling om prioritair in te zetten op gekwalificeerde kinderbegeleiders. In de huidige arbeidsmarkt vind je echter niet altijd gemakkelijk gekwalificeerde kinderbegeleiders. Daarom kan je **onder bepaalde voorwaarden een kinderbegeleider in een actief kwalificerend traject (AKT) of een logistieke medewerker** inzetten. Bij **plots personeelstekort** kan je ook beroep doen op een uitzondering, nl een niet gekwalificeerd persoon in de leefgroep inzetten.

ALGEMENE RICHTLIJNEN¹

- Medewerkers die meetellen voor de ratio moeten **tewerkgesteld zijn bij de organisator**. Stagiairs en vrijwilligers zijn niet tewerkgesteld. Zij worden daarom niet meegerekend voor de ratio. Je kan ze wel inschakelen bovenop de ratio.
- Organisatoren die **subsidies inkomenstarief** krijgen moeten **correcte en marktconforme lonen of vergoedingen** voor de medewerkers uitbetalen (art. 25 subsidiebesluit).

KINDERBEGELEIDER

In [de regelgeving](#) is de kinderbegeleider: **‘de persoon die door de organisator is aangewezen om de kinderen op te voeden, bij te dragen tot hun ontwikkeling en hen te verzorgen.’**

De kinderbegeleider moet aan een aantal **voorwaarden** voldoen:

- Een kinderbegeleider is minstens 18 jaar oud.
- De organisator heeft voor iedere kinderbegeleider:
 - een uittreksel uit het strafregister (‘model 2’)
 - een [attest medische geschiktheid](#)
 - een [kwalificatiebewijs](#)
 - een [attest kennis van het Nederlands](#)
 - een [attest kennis levensreddend handelen](#)

KINDERBEGELEIDER IN EEN ACTIEF KWALIFICEREND TRAJECT (AKT)

Je kan een kinderbegeleider in een actief kwalificerend traject (AKT) inschakelen om een betere kindratio te realiseren. Deze begeleider telt mee voor de ratio onder deze voorwaarden:

¹ Aanvulling 26 februari 2024

De voorwaarden om een 'AKT' kinderbegeleider in te zetten blijven ongewijzigd:

- De **organisator** heeft minstens **3 voltijdsequivalenten kinderbegeleiders met een kwalificatiebewijs in dienst**. Dit wordt berekend op niveau van de organisator.
- Er is er **een kinderbegeleider met kwalificatiebewijs aanwezig in de opvanglocatie**.

Voorwaarden voor de 'AKT' kinderbegeleider

- Een kinderbegeleider in een 'AKT' is minstens 18 jaar oud.
- Ofwel is deze kinderbegeleider ingeschreven voor de opleiding tot kinderbegeleider; ofwel startte deze kinderbegeleider een EVC traject op ter voorbereiding van het afleggen van een EVC-assessment.
- De organisator ondersteunt dit kwalificerend traject actief en kan aantonen dat er vorderingen worden gemaakt.
- De organisator heeft voor iedere kinderbegeleider in een 'AKT':
 - een uittreksel uit het strafregister ('model 2')
 - een [attest medische geschiktheid](#)
 - een [attest kennis levensreddend handelen](#)
 - [een attest kennis van het Nederlands](#)

LOGISTIEKE MEDEWERKER

Wie onvoldoende gekwalificeerde kinderbegeleiders vindt, kan vanaf nu het team kinderbegeleiders **in de groepsopvang** aanvullen met logistieke medewerkers. Aan deze nieuwe maatregel worden volgende voorwaarden gekoppeld.

Voorwaarden om een logistieke medewerker in te zetten

- De logistieke medewerker wordt ingezet in **een leefgroep waar minstens 2 gekwalificeerde kinderbegeleiders aanwezig zijn**.
- Je kan logistieke medewerkers tot **maximaal 25% van het aantal nodige kinderbegeleiders in die locatie** laten meetellen voor de kindratio.

Heb je geen 2 gekwalificeerde kinderbegeleiders in de leefgroep, dan kan de logistiek medewerker niet meegerekend worden in de ratio omdat niet aan bovenstaande voorwaarde is voldaan.

Voorwaarden voor de logistieke medewerker

Voor een logistieke medewerker wordt er geen bewijs van kwalificatie gevraagd. De logistieke medewerker is minstens 18 jaar. Verder gelden dezelfde voorwaarden als voor 'de andere

personen die in de kinderopvanglocatie regelmatig direct contact hebben met de opgevangen kinderen' (artikel 45). De organisator heeft voor [iedere logistieke medewerker](#):

- een uittreksel uit het strafregister ('model 2')
- een [attest medische geschiktheid](#)

Welke taken kan een logistieke medewerker opnemen?

De logistieke medewerker **kan de kinderbegeleider nooit vervangen**. De logistieke medewerker werkt **aanvullend en onder supervisie** van de kinderbegeleider, verantwoordelijk of organisator. De organisator zorgt voor een duidelijke functiebeschrijving en takenpakket voor de logistieke medewerker. Dit takenpakket kan niet hetzelfde zijn als dat van een kinderbegeleider.

Enkele voorbeelden van taken die de logistieke medewerker **in de leefgroep** kan opnemen:

- ondersteunen bij de maaltijden
- ondersteunen tijdens de vrijetijds- of spelactiviteiten
- ondersteunende, logistieke en huishoudelijke taken
- bereiden van maaltijden en dranken
- opruimen en schoonmaken

Op de locatie kan de logistieke medewerker ook taken opnemen buiten de leefgroep. Dan telt die niet mee in functie van de kindratio.

UITZONDERING: NIET GEKWALIFICEERDE PERSOON

De uitzonderlijke maatregel om een niet gekwalificeerd persoon te kunnen inzetten in de groepsopvang blijft ongewijzigd. Wanneer je met een **plots personeelstekort** kampt (vb. langdurige ziekte, zwangerschap, ontslag, ...), kan je gedurende maximaal 30 dagen per kalenderjaar een niet-gekwalificeerd persoon inschakelen voor de begeleiding van de kinderen.

Dit kan enkel als aan deze voorwaarden is voldaan:

- er is **altijd een gekwalificeerd kinderbegeleider aanwezig in de leefgroep**
- de organisator **meldt dit vooraf aan Opgroeien**, met de motivatie waarom dit nodig is en hoe hij de kwaliteit in de opvang blijft garanderen.

De niet gekwalificeerde persoon kan een logistieke medewerker, ouder, vrijwilliger, ... zijn. De organisator heeft voor deze persoon:

- een uittreksel uit het strafregister ('model 2')
- een [attest medische geschiktheid](#)

VEELGESTELDE VRAGEN - ALGEMEEN

Moet een nieuwe opvanglocatie van bij de start voldoen aan de nieuwe kindratio?

Neen. Ook een nieuwe opvanglocatie krijgt tot 1 januari 2027 de tijd om aan de nieuwe kindratio te voldoen.

Heeft de praktische organisatie van mijn groepsopvang een impact op het aantal kinderbegeleiders nodig om aan de ratio te voldoen?

Ja, hoe je jouw groepsopvang organiseert heeft een impact op de nodige personeelsomkadering.

Voorbeeld 1

Een groepsopvang van 30 plaatsen die werkt in gemengde groepen, zal rekening moeten houden met de ratio van 1 kinderbegeleider voor maximaal 7 kinderen.

Voorbeeld 2

Een groepsopvang van 30 plaatsen die werkt in 1 babygroep en 1 peutergroep zal voor de babyleefgroep rekening moeten houden met de maximale ratio 1 kinderbegeleider op 5 kinderen. Voor de peutergroep moet de maximale ratio 1 kinderbegeleider op 8 kinderen toegepast worden.

Naast de organisatie van jouw kinderopvang beïnvloeden ook deze zaken het aantal kinderbegeleiders:

- openingsuren van de locatie
- bezetting – planning van de kinderen
- beschikbaarheid van de medewerkers (verlof, ziekteverzuim, ...)
- ...

Moet ik mijn groepsindeling aanpassen voor de nieuwe ratio?

De maximale groepsgrootte voor een leefgroep blijft 18. We hopen dat deze verlaging van de ratio een eerste stap is. We rekenen op het beleidsvoerend vermogen van iedere organisator om de eigen situatie te analyseren en op basis daarvan de juiste beslissingen te nemen.

Eventuele toekomstige maatregelen hebben mogelijk opnieuw een invloed op de groepsgrootte of groepsindeling.

In een leefgroep met 12 kinderen worden 11 baby's en 1 peuter opgevangen. Hoe wordt de ratio bepaald?

De maximale ratio voor gemengde groepen is 1 kinderbegeleider op 7 aanwezige kinderen is. Dit geldt ook voor groepen waar het aandeel baby's hoger is dan het aandeel peuters.

De organisator neemt vanuit zijn beleidsvoerende vermogen eventuele acties zodat kwalitatieve opvang gegarandeerd wordt.

Moet ik mijn ratio aanpassen als er, door omstandigheden, geen kinderen ouder dan 12 maand aanwezig zijn in een gemengde leefgroep ?

Neen, de ratio wordt bepaald door de praktische, organisatorische werking die je als organisator hebt bepaald.

Voorbeeld:

Je werkt met 2 semi-verticale leefgroepen. In leefgroep 1 vang je kinderen tot 18 maanden op. In leefgroep 2 vang je kinderen op vanaf 18 maanden.

Als in leefgroep 1 door omstandigheden enkel baby's (jonger dan 12 maanden) aanwezig zijn, hoef je de ratio niet te wijzigen. Deze blijft 1 aanwezig kinderbegeleider op 7 aanwezige kinderen. De intentie is immers om met een gemengde groep (leefgroep 1) te werken. De praktische werking en de personeelsinzet is hierop afgestemd.

Hoe geraak ik aan voldoende medewerkers?

In de krappe arbeidsmarkt kan het aantrekken van medewerkers een uitdaging zijn. We mogen verwachten dat de lagere kindratio de aantrekkelijkheid van een job in de kinderopvang opnieuw doet toenemen.

Een aantal mogelijkheden om gekwalificeerde kinderbegeleiders aan te trekken:

- vacatures publiceren op meerdere platformen zoals VDAB, Actiris, de koepelorganisaties ...
- de sociale media
- vacatures in de lokale pers, bv. de krant van de gemeente
- contacten leggen met scholen
- inzetten op zij-instromers
- medewerkers aanwerven in een kwalificerend traject

[Meer info](#)

Telt de verantwoordelijke mee voor de ratio?

- Als de verantwoordelijke ondersteuning biedt in de leefgroep, dan telt deze persoon mee voor de ratio.
- Neemt de verantwoordelijke andere taken op zich, dan telt deze persoon niet mee voor de ratio, ook wanneer de verantwoordelijke aanwezig in de locatie.

Tellen stagiairs mee voor de ratio?

Neen, wie een stage-overeenkomst heeft, telt niet mee voor de ratio ongeacht de opleiding die wordt gevolgd. [Meer info over stagiairs](#)

VEELGESTELDE VRAGEN – LOGISTIEKE MEDEWERKERS

Kan een logistieke medewerker in een kwalificatietraject tot kinderbegeleider stappen?

Ja, dat kan.

De organisator moet dan een keuze maken binnen welke functie deze medewerker op de werkvloer aan de slag gaat: ofwel als logistiek medewerker ofwel als kinderbegeleider in een actief kwalificerend traject ('AKT').

Kan een logistiek medewerker een actief kwalificerend traject (AKT) volgen in de locatie waar deze persoon als logistieke medewerker actief is?

Ja, als aan deze voorwaarden is voldaan:

- Er zijn minstens 3 VTE gekwalificeerde kinderbegeleiders actief op organisatorniveau.
- Er is altijd een kinderbegeleider met kwalificatie aanwezig op de locatie.
- Bij de start van het actief kwalificatietraject kan deze persoon de taken van kinderbegeleider opnemen.

Kan een logistieke medewerker meer uren presteren dan het aantal uren dat ingezet wordt voor de ratio?

Ja.

Voorbeeld 1

Een logistieke medewerker werkt voltijds. Op dinsdag en op donderdag (40% van het arbeidsregime) werkt deze logistieke medewerker in de leefgroep om de kinderbegeleiders te ondersteunen. Op maandag, woensdag en vrijdag (60% van het arbeidsregime) neemt de logistieke medewerker de logistieke taken op zich.

Voorbeeld 2

Het kinderdagverblijf berekende dat er 3 voltijds equivalenten kinderbegeleiders nodig zijn om te werken volgens de ratio. Voor maximaal 25% van het nodig aantal kinderbegeleiders, kan een logistieke medewerker ingezet worden. In deze situatie is dit 0,75 VTE.

De logistieke medewerker werkt voltijds in de leefgroep waar er 2 gekwalificeerde kinderbegeleiders aanwezig zijn, om de kinderbegeleiders te ondersteunen.

- Deze logistieke medewerker telt voor 75% mee voor de ratio. Er moeten uiteraard 2 gekwalificeerde kinderbegeleiders aanwezig zijn in de leefgroep.
- De overige 25% van het voltijds werkregime telt de logistieke medewerker niet mee voor de ratio. De logistieke medewerker werkt dan bovenop de ratio.

INFO EN ONDERSTEUNING

Hiervoor kan je terecht bij [je klantenbeheerder](#).